

A MUNKA

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP
Laptulajdonos: „A Munka” lapvállalat

Megjelenik péntek és hétfő este
Előfizetési ára (mindkét szám
együtt) negyed 2 évre pengő

Postacsekk: 28.744 szám.

Apróhirdetés: szavankint 8
fillér, a legkisebb hirdetés
1 Pengő.

Lapvezér: Köntzey Ferenc

XIII. évfolyam. 7. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1935. február hó 9

Utóhangok a pécsi éhségstrajkhoz.

Talán harmadszor olvasunk már arról, hogy a pécsi bányavideken a munkásság egyrésze a munkabeszüntetésnek, illetve a munkaadó elleni harcnak oly módját választotta, amely az egész ország közvéleményét megdöbben-tette. A bányászság egy része le-szállt a mélybe és minden össze-kötöttségét megszakítva a fentiekkel kijelentette, hogy addig nem jön fel a föld felszínére s addig nem fogad el élelmet, amíg követeléseit a munkaadó bányatulajdonos nem teljesíti.

A munkaadó és munkás közötti harcnak ez az új eszköze az első alkalommal elszánt szokatlanságával mindenkit a bányászság oldalára kényszerített. A közelben fekvő Pécs városa hatalmas gyűjtésekben bizonyította be rokonszenvét és a mi vidékünkön is a fordult, akik ime képesek inkább életüket feláldozni, semmint tehetetlenül nézni azt, hogy családjuk éhezve tengődjön. A szanált munkahetek, a tavasztól őszig való munka éhség és szűkös más előttünk annyira ismert nyomorúsága a mai magyar bányászvilágnak, az egész polgári társadalom szívére annak a sokat szenvedő rétegnek az oldalára állították.

A közhangulat és a kormányszerkezet közbelépése az éhségstreik nyomán a megégyezésben a bányászság minimális követeléseit teljesítését biztosították.

„A MUNKA” TÁRCAJA

A költő rádiója.

Irt: Kamarás Zoltán.

(Az alapötletül szolgáló fizikai tünemény saját és mások megfigyelése is.)

A költő fiatal volt még, nagy, tág, vibráló lelkű s úgy forgott bensejében a hangulat, ahogy ő pergett lefelé a lomha bérház homályos lépcsőházában. Csosz... csosz, serceget a cipője talpa; aztán hirtelen megállt, harmadik emelet, a költő felnézett, kicsit meghatódott, nézett fel, a kis összehányt szobáckájára ajtajára s a lelke hirtelen nagy, szürke fájdalommal lett tele s érezte, hogy ő a világ legszerencsétlenebbje, mert olyan nagy tarka mező a lelke, hogy mások át sem tudják látni, észre sem veszik, mert kicsihez szokott a szemük... csosz... csosz... pergett lejjebb a lépcső kopott világosságában. Második emelet, első s amint közeledett a földhöz, úgy fordult derűsebbre a kedve, valami határozatlan terv motoszkált agyában s érezte, hogy boldog lesz, nagy, híres lesz s ez mosolyt csurgatott a szemébe. S mikor kilépett a kapun, csupa bizakodó, közömbös jókedv volt a lelke.

A keskeny utcába behallatszott a Körút dala s behullámozott csillanós fényessége. A költő arrafelé indult. Vigan s olyan botorkálósan, ahogy egy költőhöz illik. Magas volt és karcsu, nagy-pettyű széles nyakkendővel, hátraborzolt hajjal keskeny sápadt arca felett.

A költő úgy járt, ahogy az minden ilyen mesében lenni szokott. Hónapok bérevel tartozott szobájért, sőt kilátás sem volt arra, hogy ez továbbra is ne így legyen, hát ott kellett hagyni a sok

Sztrájk a föld alatt.

Az utóbbi időkben már többször volt alkalomunk olvasni a napilapokban, hogy a külföldi és a hazai bányászok a munkabeszüntetés, illetve a bérharcot a föld felszínéről áttették a föld alá: a bányákba. Nagyobb nyomtaték kedvéért az éhségstrajkkal is bővítették ki harcukat, mely a külszínen élő emberek szánalmát volt hivatott nagyobb lendületbe hozni.

A jobb munkafeltételekért indított harcok mindig voltak, amióta a dolgoztatás létezik. Ő- és középkori történetekből is tudunk a sztrajkhoz hasonló kisebb-nagyobb munkabeszüntetésekről, azonban a sztrájk történelmi ideje mégis csak a XIX. század utolsó negyedétől számítható, amikor a már kialakult kapitalizmussal szemben megalakultak a munkások szakszervezetei. Az első nagyarányú bányászsztrájk 1889-ben volt, amikor is 105.000 westfáliai bányász tette le a csákányt. Hazánkban 1892-ben Aninán volt az első bányászsztrájk, egy év múlva a pécsvidéki bányászok bérharca következett. Ezeket mindgyakrabban követték a

többi bányászsztrájkok, azonban ezek mindig künn, a föld felszínén folytak le és nem a bányában, a munkájuk és eszközök veszélyeztetésével.

A Gondviselés ója meg munkáltatót és munkást az ilyen ádáz harcoktól, de ha mégis elkerülhetlenné válnék a közel, vagy távol jövőben, Salgótarján és vidékének közel het évtizeden át felnevelődött bányásztrájszeről feltételezzük, hogy az ősi bányásztrájkokhoz híven, verejtékes munkájának színhelyét, a bányát templomnak tekintve s azt nem züllesztik le sztrajktanyává.

De különben is a föld alól indított harc minden jogossága mellett veszít erkölcsi értékéből s nem látszik igazságosnak, hanem hamisnak és alattomosnak. Egyenlőtlen küzdelem ez az erőszak játékában, mely kimeríti a zsarolás minden mértékét. Az ilyen uton szerzett anyagi haszon pedig sohasem válik az illetők javára, mert nincsen rajta az Isten áldása! (—any.)

A kipróbált fegyver hatékonysága azonban új kísérletre csábította a pécsvidéki bányászság egy töredékét, amely azonban nem viselte már magán az erkölcsi erőnek és igazságnak azt a súlyát, amit az előbbi. Eredmény: munkákizálás.

A múlt héten kipattant és újból a tárna mélyén kísérletező éhezéssel egybekapcsolt munkabeszüntetés már végleg az ellenkező hatást váltotta ki. Nem kenyérkérdés, hanem hatalmikiérdés volt a kiinduló pont, az eszközök megválasztásánál pedig a terrort léptették előtérbe, hogy az első esetben nagyszerűen bevált harcmódot egyesek javára kamatoztatni lehessen.

Az éhség — munkabeszüntetés nem volt a munkásság egyöntetű elhatározása ennél az utóbbi kísérletnél, hiszen az ellen a keresztényszocialista szakszervezetbe tartozók kiáltványban tiltakoztak és avval minden közösséget megmentek. Ez azonban nem zavarta a kigondolókat, egyszerűen erőszakkal tartották lenn azokat is, akik nem akartak a személyi indokokból felújított próbában részt venni.

Ennyi tehertétel mellett a harmadik pécsvidéki éhség munkabeszüntetésnek csak egy eredménye lehetett: a teljes és tökéletes kudarc a résztvevők számára.

Az ország bányászsága számára pedig még egy igen szomorú

larka dal szülőfészkét, ahol a költő lakott és vendége a Muzsa. Így került le az utcára s ott megint csak a régi kép: a költő s a hóna alatt egy kis csomag. S az is úgy szokott lenni, hogy a csomagban egy többször kifordított keménygallér volt gondosan hecsomagolva.

De im, most még más is. Egy rádió. Egy egyszerű kis jámbor jószág. Egy tekercs, egy detektor, bogos drótok, piros meg sárga burokokban s egy feketén csillogó fejhallgató.

A költő saját „műve” volt. Büszke is volt rá, mint egy jólsikerült dalára; egyik ihletett percben készítette, amikor az ihlethez nem talált szavakat, hanem drótokat, fényes-szines banándugókat albérteli szobája egyik fiókjának fekének.

Elkészítette, esetlenül összedrótózta, csillogó kristállyal lelket öntött a kis dróttérménybe s attól kezdve a buta kis detektoroson át járt hozzá a Muzsa. Mert a sok-sok zene, meg minden más is újfélen érkezve felszárnazta a képzeletét, de sajnos nem annyira, hogy szobájára is telt volna belőle.

Ballagott a keskeny utcán s megállt a koratavaszi Köruton. Körülnézett. Merre menjem? Hol talál egy új kis tanyát jó közel a kék éghez, öt-hatodik emeleten.

Aztán jobbra fordult, elindult egészen a járda szélére, hogy jobban hallja a Körút drága csengését, csillogását lássa s magábaszívja ezt a csudasápséget.

A fákon rügyek repedeztek. Tavasztündérek. S valahonnan földszag ütötte meg az orrát. Megállt. Hát ez hogy került ide? Mosolygott. Persze ott bujlik a fák közül a vaslécek között. De

milyen kellemes. Édes földszag. Mennyi csoda van a pesti tavaszban. Az uton a villamosok végén kis pupok csilingeltek és surranó autók visszatutuztak.

S neki nincs lakása. Most keres egyet. Persze, hisz ezért van itt, nem gyönyörködni. Dehát oly gyönyörű.

Végigment vagy ötször a Köruton. Dél felé volt, a nap is végigbámulta az utcát. Az Oktogon felé letért egy utcába. Belépett egy kapun, melyik lakást ígért. Négy nyulánk emelet, fekete csipkés néni s a költő egy új tanyát kapott. Függöny is volt az ablakon s az ág előtt egy üvegszemű róka.

A költő örült. Igen, ez biztos. Innen indul el végleg a siker útján. Ebből a kis mesesszobából a negyedik emeletre.

Kibontotta a csomagot. A keménygallér a szekrénybe tette. A legfelső polcra, szépen középre, az elejével kifelé.

No, még a rádiót megcsinálja, aztán írni fog. Mert a rádió az első Ablakpárkány, vízvezeték, bajlódott vele. dult, örült és elkészült. A detektoros előbb huncutkodott, aztán a dróttüvel addig szurkálta a kristályt, míg beklingklangkolt Budapest.

Most írni fog. Papírt szedett elő, meg ceruzát, leült, aztán feláll, vette a keztyűjét s lement a lépcsőn. Majd estelélé fog írni. A tavaszos utca majd megdalsítja a lelkét.

Befordult a kapu alá s egy leány jött vele szembe, vagy tizennyolc éves. Szőke, karcsu, fess és szeles. Ugy, mint aki örül valaminek. A levegőbe mosolygott, hosszukat, lassukat lépett, megrázta a fejét, a költő csak nézte. Megállt és utánafordult.

következményt kell elkönyvelni nekünk, akik köztük élünk s küzdelmeiket tárt lélekkel figyeljük: a lejáratást. Azok a munkaterroristák ott lenn a pécsi medencében nem gondoltak arra, hogy ez a sikertelenség, ez a hiába való próbálkozás, a bányamunkásság iránt oly szépen kisarjadosott minden rokonérzést elhomályosít? Hogy kételkedést támaszt azoknak a problémáknak a komolyságában, amelyek pedig — mi tudjuk itt legjobban — veszesen komolyak és életetek ezreire döntök?

Mernek-e nyitott homlokkal az ország munkássága elé lépni azok, akik a fegyverek egyik legszebbikét és legszentebbjét, az önfeláldozást a munkaszabadságot lábbal tipró terrorcselekmények eszközévé próbálják lealacsonyítani?

Mi ennek a bányamedencének nevében is fölemeljük óvó és intő szavunkat. Legyen vége a kísérleteknek! A munkásságnak ezt a fegyverét kijátszani, elővenni csak akkor szabad, ha minden más, ami megpróbálható, már megpróbáltatott s ha ezzel a nemzet egyetemese érdekeit és a munkásságnak ebbe a keretbe beilleszthető céljait nem veszélyezteti. Sz. I.

Óramúzeum-Salgótarjáni Múzeum.

Bizonyára sokan fognak megütődni ezen a címen és önkéntelenül is kérdezni fogják: hogyan kerül ez a két dolog így egymás mellé és hogyan kerül éppen ide „A Munka” hasábjaira? A magyarázat igen egyszerű. Ugy az Óramúzeum, mint pedig a Salgótarjáni Múzeum egy régőre vajudó, több mint egy évtizede ese-

Milyen pompás, hogy egy házban fog lakni ezzel a kis tündérrel. Talán meg is ismerkednek majd. Hogyne, biztosan jön majd autogrammot kérni, ha híres lesz, nagy neves költő, biztosan itt fog rá várni a kapuban.

Estelélé kagylóval a fülén ült az asztalnál. Irt. A kagyló muzsikált, rezgett a fülebe s ő irt.

Dalolt a lelke s rimek csengtek a papírra. Könnyen születtek a sorok, szépek és ujak.

Aztán hirtelen csend lett a kagylóban s valaki öt perc szünetet jelentett be.

Itt kezdődik a mese.

A költő le sem tette a kagylót, irt tovább, de hirtelen megállt a keze, figyelj, mi ez... zongoraszerű cseng a fülebe... mi ez, hisz idáig csak Pestet tudta fogni, biztosan Bécs... aztán egy hamis akkord, próbálgatások s a költő felnevetett. Persze, a szomszédban zongoráznak s az áthallatszik a falon s azzal leveszi a kagylót a füléről. S ujra meghökken. Csend. Nagy, komoly csend. Visszateszi a kagylót s a zongora ujra szól. Sok hamis akkord. Mintha most tanulna valaki egy új darabot. Ismét teszedi a füléről. Csend. Nézi a kagylót. Hamisan csak sehol sem játszanak. Vagy kabaré van valahol? Az asztalra teszi a kagylót, ráhajtja a fület... ismét az előbbi dallam, de hibátlanul egyfolytában.

Fülére teszi a kagylót, hát majd jelentkezik ez az állomás; veszi a ceruzát s ujra írni akar.

S jön a csoda. A keze megáll a levegőben... a kagylóból egy női hang

dékes, többé-kevésbé elkészített, de a kivitelezésre már teljesen megértett eszme, vágy, célkitűzés, amely várja, egyre várja, folyton csak várja a megvalósulást, de — bár létjogosultságát minden számottevő, hozzáértő és jóakarattal tényező, a legmagasabbtól le a legalacsonyabbig, mind elismeri, néha még talán saját maga előtt is alig hallhatóan hangoztatja is, mégis mindig nem valósítható meg és pedig igen egyszerűnek látszó, játszi könnyedséggel odavetett oknál fogva, mert, mert: nincs hozzá megfelelő — helyiség! Oh, az a helyiség!

Nemrégiben Török Sándor érdekes riportot írt egyik fővárosi lapban „Az utolsó Berényi gróf beszélget — az órák lelkéről” címmel. Ez az igen érdekes és tanulságos cikk, bennünket salgótarjaniakat többféle szempontból is (nem akarom itt mindjárt elárulni, hogy a helyiség szempontjából is) érdekelhet. Így pl. aki szereti olvasgatni a szülőföldje, vagy a lakóhelye, tehát épen a mi kedves városunknak, Salgótarjának a történetét, az a rendelkezésre álló igen gyér irodalomban, pl. az 1911-ben Borovszky szerkesztésében megjelent „Nógrádvármegye” (monografiájában, de nem ám a legújabbban, a Ladányi-félemben, mert utóbbiban ilyenféle nem igen akad; de még a Révai Nagy Lexikonában megjelent Salgótarján leírásait sem akarom itt újból felhagyatgatni) hát ebben a monografiában az 591-ik oldalon azt találja, hogy a Karancsberényi gróf Berényi-családban, az 1818-ban (!) született Ferenc gróf a Karancsberényi ág utolsó físisarja!

Vagy ha eze Borovszky-féle monográfia, mondjuk történetesen nem elégtén ki az illető, a helyi történelmet is olvasgatni szerető salgótarjani, vagy vidéki polgárnak a tudományos igényeit, mert mondjuk az ilyen „népszerű”-nek mondható monográfia szerint talán nem épen mindig tudományos alapon nyugvó mű, (különösen az újabb időkben verhet fényt az ilyenféle sanda gyanu egyes hiszékeny emberek lelkében, egy némely nagyon is kézzelfogható tény, néhány kellemetlen, személyes élmény és tapasztalat stb. alapján) — nahát mondom ha az ilyen komolyabb igényelés esetén a „monográfia” után kezébe veszi a legilletékesebbet, az eddigleg legkomolyabban, a vármegyei hivatalos kiadást, Nagy Ivánnak (tisztület becsület emlékének) „Nógrádvármegye története az 1544-ik évig. Balassagyarmat, 1907.” című munkáját, ugy a 39-ik oldalán ezt találja: „14. Berényi-család +” vagyis kihalt! A 78-ik oldalon pedig ezt olvashatja: „Napiainkban a család kihalt. Származási fája a munka végén közölte-

” (Sajnos ez utóbbi sohasem jelent meg!) Már pedig, hogy a gróf Berényi-család 1907-ben nem halt ki, azt a gróf Berényi Jánossal — a Török riportjában oly kedves közvetlenséggel megszólaló óraszakértővel, — a család utolsó férfisarjával folytatott régebbi levelezéseimből jól tudom, de a nagyközönség mégis csak a Török-féle cikkből tudhatta meg a valót!

De ugyanebből azt is megtudhatta az olvasóközönség, már akit a tudományos kutatás és a nemzetnevelő értékekkel bíró muzeum — amely tudvalevőleg mint idegenforgalmi tényező is jelentős — érdekel, hogy a kiváló óraszakértő gróf Berényi János szerint „ha sikerül megcsinálni az óramuzeumot, hát mondhatom nagyon szép lesz, csak — helyiség kell hozzá, helyiség! (Sietek kijelenteni nem én, de a gróf ismétli meg kétszer is a helyiség szót!) A legvégén meg azt írja, hogy „szeretném, ha már sikerülne nyélbe ütni ezt az (óra)muzeumot, amelyhez igazán nem hiányzik már semmi, csak helyiség kellene! Helyiség (Bachusra mondom: nem én ismétlem ezt a lágyan zengő helyiség szót!) amelyért lehetőleg keveset fizessünk, mert hiszen az Óramuzeumon nyereszkeskedni igazán nem fogunk.”

Tehát Török Sándor riportjából kétféle megszívlelésre méltó dolgot tanulhatunk meg. Először is a Salgótarjani vidékének (Karancsberényi, Kazár stb.) történetében az Árpádoktól kezdve oly nagy szerepet játszott Karancsberényi gróf Berényi család utolsó físisarja, János gróf, mindenféle monografiából, de a hivatásos, céhbéli történelmi tagadás ellenére is, hála Istennek, még él, sőt úgy él, hogy komolyan foglalkozik a tudományokkal is, pedig valamikor huszártiszt volt, ami igazán dicsőségére válik a családjának is, de meg a személyének is; azután meg főleg az derül ki belőle, hogy minden készen van már a Óramuzeum létesítéséhez, csak az a sorsdöntő tényező: a helyiség, ismétlem (mert Berényi gróf is többször, hangsúlyozottan ismétli, pedig mi nem beszéltünk összel) — csak a helyiség hiányzik még!

Hát kérem itt van a közös meg egyezésünk, itt van a jelen cikkem címében az Óramuzeum és a Salgótarjani Muzeum összekapcsolása, címbeli egybeírása, — ugyanúgy vagyunk mi salgótarjaniak a Salgótarjani Muzeummal is! Minden lényeges kiegészítést már meg volna hozzá, de az az ominózus helyiség, az még nincs meg! Pedig pl. a távoli szomszéd Hatvanban nemcsak muzeumot tudtak létesíteni, de helyiséget is találtak hozzá.

Majdnem úgy vagyunk mi vele (nem akarom újból ismételnit a szót), mint az egyszerű ember a gombbal és a kabáttal! De hát ez talán még sem jó hasonlat (t. i. minden hasonlat, még a legtalálható is, sántikál), mert még utóbb ezt a gombot is követelni fogják tőlem, mint muzeális tárgyat, a Salgótarjani Muzeum számára és én előre félek, nem tudnám ott elhelyezni, egyszerűen csak a helyiséghiány miatt.

Szóval a Salgótarjani Muzeum is már erősen készül, vagy 10—12 év óta állandóan készül, de még nem született meg, mert nincs hozzá való helyiség. Közben persze — tréfa ide, tréfa oda, az idő mulik, rohan felettünk, főleg pedig a Salgótarjani Muzeumra nézve talán legfontosabb tényezők: a gyönyörű, de esendő-mulandó palóc népviselet, a folk-lór, a néprajzi és embertani viszonyok stb. felett és egy szép napon — a helyiséghiány miatt — arra ébredhetünk, hogy már a vidékünk rendkívül érdekes, festői szép és tudományos magyar szempontból igen fontos palóc néprajzából nem tudunk majd annyit sem megmenteni és megőrizni, mint amennyit még csak pár év előtt is könnyedén megtehtünk volna, ha az a bizonyos helyiség rendelkezésünkre állt volna.

Talán a nagy kiegészítés és átalakítás előtt álló városházán mégis csak rendelkezésünkre fog állni, erre a nemes célra is, egy-két megfelelő helyiség? Mikor Rózsahegyen a Liptóvármegyei Muzeumot, vagy Tatán az új gimnáziumi épületben megalapítottuk a „Tata-Tóvárosi Muzeum”-ot és azok érdekében akkor is, mint most, cikkeket írtam, azt

fejtegettem, hogy a muzeum megalapításánál minden a helyiségen mulik. Ha lesz helyiség — lesz muzeum is! Liptóvármegyei is, meg Tata-Tóvárosi Muzeum is! Valóban úgy is lett: mindkettőnek lett helyisége és szükségképpen létrejött a muzeum is. Szeretném hinni, magyar kultúránk, városunk érdekében, hogy itt Salgótarjánban is így lesz. Ha lesz helyiség, úgy következésképpen lesz Salgótarjani Városi Muzeum is!

No de éppen ezen utóbbi okból, végül is tegyük félre az eddigi, talán könnyű fajsúlyú tréfálkozást, az olcsó szellemeskedést. Eddig is, minden szándékosság vagy célzatosság nélkül, pusztán csak azért írtam le mindezeket a szellemi szírporkákat, mert feszítette fantáziámat, izgatta tollamat az Óramuzeumnak a mienkkel sokban hasonló esete; írásra csábított az analógia. Végül is komolyan és őszinte örömmel jelenthetem itt az érdeklődő közönségnek, hogy az illetékes helyen elhangzott már a megfelelő helyiségről való gondoskodás ígérete és így — most már tréfa nélkül mondhatom: az Salgótarjani Városi Muzeum létesítésének ügye a legjobb uton halad és már is biztosítottnak látszik. Hála legyen érte városunk nagyérdemű vezetőjének, dr. Förster Kálmán polgármester megértő gondoskodásának, aki az erre vonatkozó ígéretet szíves volt megtenni. Szóval most már bizonyosra vehetjük, hogy mi salgótarjaniak a leendő helyiség ügyében is jobban állunk, mint az Óramuzeum. Mert lesz helyiségünk, tehát lesz Salgótarjani Városi Muzeumunk is!

Dr. Dornyay Béla.

A város képviselőtestülete csütörtöki közgyűlésén betöltötte a végrehajtói állást.

Csütörtökön tartotta a képviselőtestület részleges tisztújító közgyűlését a városháza tanácstermében. A tisztújító közgyűlésen a vármegye alispánjának megbízásából dr. Förster Kálmán polgármester elnökölt. A Fodor Samu nyugalmába vonulásával megüresedett végrehajtói állásra a képviselőtestület egyhangúlag Barthó Rezső városi díjnokot választotta meg, aki a hivatalos esküt a közgyűlésen megválasztása után az elnökölt polgármester kezébe nyomban le is tette.

Barthó Rezsőt, mint régi hű szolgáját a városnak dr. Förster Kálmán pol-

gármester üdvözölte szívélyes meleg szavakkal. Az üdvözölést az új végrehajtó megatottan köszönte meg.

A tisztújító közgyűlés után rendkívüli közgyűlést is tartott a képviselőtestület, amelynek tárgysorozatában több fontos kérdés eldöntése szerepelt.

A bejelentések során felállva kegyelettel áldozott a közgyűlés néhai Holcsek Antal nyug. iskolaigazgató nemese emlékének, aki sokáig a salgótarjani iparostanonciskola tanítója is volt. A hála hangján mondott köszönetet dr. Sztranyavszky Sándornak, városunk nagynevű

hallatszik, énekel s a zongora kíséri. Tisztán, erősen és... magyarul. Hirtelen a műsorhoz kap. Budapest I., II., telefonhírmondó műsora ugyanaz. S most szünet van.

Aztán... aztán szinte leesik a székéről. Tiszten ezt a dalt... ezt a szöveget... ezt a verset... ő írta. Ezt ő írta...

— Mi ez a csoda? Ki játszik velem? — dörmögi a költő, szédül s akkor megszólal Budapest.

Éjfélig le sem vette a füléről a kagylót, de többet nem hallott semmit. S mire lefeküdt, biztos volt benne, hogy hallucinált.

De másnap a józan reggelben ismét eszébe jutott az egész s biztos volt benne, hogy nem hallucinált.

Reggeltől estig a fülén volt a kagyló de hiába tologatta, nyomogatta, foggatta a készüléket, csak Budapest szólt s a szünetben nagy csend.

Harmadnap ismét kagylósan ült az asztalnál. S délelőtt, tízenegy után megtörtént a csoda. A kagylóból aranyos női hang csengett, énekelt s szólt a zongora. S egyszer felhangzik az ő verse is. Utána még egy, aztán összevissza ütök a zongorát, majd kis csend után az előbbi hang csendül: lalalalla, lalalalla, la, la, la, halkul és egészen megszűnik.

A költő felugrik, le-fel rohan a szobában, azt hiszi megbolondult — persze, persze, bolond vagyok, megbolondultam, hallucinálok... az én versem... a világűrben... a versem... búúú — kinyitja az ajtót s rohan le a lépcsőn — le, le emberek közé, hisz ez örület, ez, ez, — a kapu alá egyszerre kanyarodik a szőke lánnyal s megdobbán a szive.

— Nem, nem, még nem vagyok bolond, de az leszek, ha még sokszor találkozom ezzel a lánnyal!

Lassan megy utána, kilépnek az ut-

cára s ott egy másik lányba ütköznek.

— Szervusz, Babikám, pont hozzád indultam — szól az s egymásnak rohannak. A költő elmegy mellettük s hallja.

— Szervusz, drágica, gyere, sétáljunk egyet, te annyit mesélek, te, képzeld... s a költőnek megrogyyan a lába ezt a hangot... ezt a hangot hallotta őt perccel előbb a rádióban.

Megtörpan, bámolja a két lányt kétségbeesett arccal, azok elmennek mellette, összemossolyognak s a költő csak áll, áll, aztán rohan vissza, fel a szobába fülére teszi a kagylót s vár... csend — csend... lekopja a hallgatót, az ágyra veti magát s érzi, hogy nagyon doboz a bolondos, költői szíve. A szőke lány az ő verseit dalolta, a drága szőke lány; talán ő a költője, mert úgy tudja, hogy minden ember választ magának egy kedvencet, írót, költőt; s ő nem is sejtő, hogy az vele egy házban lakik, mert még nem híres, még nem közli minden lap az ő fényképét, még nem mutogatnak ujjal utána... aztán felugrik, óh ily buta ábránd, hát honnan veszi, hogy azt, hogy a lány énekét hallotta valóban a rádió a világürről, hisz ez nevetséges... és tíz perc múlva már egy rádiószerező magyarázza csudaboldogságára, hogy — igen kérem, vannak olyan kapcsolású rádiók, amelyek visszafelé is megcsinálják az egészet és kisugározzák a rájuk ható hangot, amit persze csak a közvetlen közeli antennák fognak fel, de itt valószínűleg a vízvezeték is közrejátsszik, biztos a másik rádió is abba volt kapcsolva. Igen kérem a napokban, hol is no... a, a, persze a Hódosi méltóságos ur Óbudán említette, hogy — a szegény jámbor szerelő nem sejtette, hogy miért rohant ki az érdeklődő úr, mint a fergeg és azt kiabálta.

— Persze, szervusz, persze, szervusz — s a szerelő felemelte a kezét a

fejéhez, ott a tenyerével különös mozdulatokat végzett, aztán tovább forgatta a tekercselőt.

S a költő a kis szobából elindult a hallhatatlanság felé. A szerelem, a legnagyobb ihlet kacagtatta lelkéből a legszébb költeményeket. A lapok már kritizáltak — tehát kezdett feltűnni s a „Szőke lányhoz” írt verse mindenkit meghódított.

Sokszor látta a szőke lányt s már nagyon szerette. A rádió sokszor elárulta, amikor az ő dalait énekelte. Biztosan az újságokban olvassa és megzenésíti — gondolta. Tehát művészként. És a dalamok szépek. Érezte, ha ő zenész is lenne, ugyanilyen melódia ruhát adna verseinek.

— Istennem, talán ez a kislány is így gondoltat titokban rám, az ő költőjére, Talán vár. Talán azért zenésíti a verseimet, hogy egyszer észrevegyem őt — gondolta.

S érezte, hogy ő a kis csacska dektoroson beelátott abba a misztikumba, ahogy két szív keresi és megtalálja egymást. Ahogy egy piros szerelem születik.

És boldog volt, ahogy csak az ő nagy naiv lelke boldog tudott lenni és írt, hogy híres legyen, hogy egyszer megismerje őt az a kislány és várt, nagy nyugtató türelemmel, mert tudta, hogy ez így lesz.

S egy szünetben megint felcsendült a zongora. És a legédesebb hang. A költő két kézzel szorította fülére a kagylót.

Tehát a kagyló nem tehetett róla. Arról, hogy egyszer csak megáll a zongora s egy kellemes férfihang szól:

— Kezét csókolom, Babika!

Jónapot, Gabi, gonosz fiu, már azt hitted, el sem jön többet.

— Sőt Babi, még hoztam is valamit, álljon ide mellém és figyeljen.

Kis csönd, aztán megszólal a zongora. A költő kicsit megdöbben, aztán mosolyog.

— Persze, a fiatal ur is a művészen át akar a Babi szivecskéjéhez jutni. — Figyel. A dallam szép, de milyen szép, most újra kezdi, éneklí a szöveget... de mi ez... hisz ez az ő verse, a legszebb... a „Szőke lányhoz” a Babihoz írt dala, hát hogy meri...

— Nos, szőke kis Babi, mit szől hozzá?

— Te drága művész!

— Babi, te... hosszú, gyanus csend — te édes — csend — drága — csend... s a költő csak szoritja a két kemény, kegyetlen kagylót a füléhez.

— S még egy örömhír, Babim, az operettetemet elfogadták, előadják s most az a tervem, hogy beszéljek ezzel a bolond poétával is, akinek a verseit zenésitem, hogy adjuk ki... kling-klang — jelez Budapest s csak itt-ott érteni valamit... drága kicsi — kling-klang — jelez Budapest, s csak itt-ott érteni valamit... drága kicsi — kling-klang — kutyusom — csend... kling-klang... Babim, Babim, Babikám... kling-klang... te kis cocó, hahaha... cocó, lovacsám hahaha... halló, itt Budapest... s a költő szeméből kigurul egy könny, lentről jön, a dalok fészkekből, a szívekből... és uraim, löverseny eredmények következnek... a költő felszege a fejét s érzi, hogy új ihlet hullt a lelkébe, csodás, szent fájdalomihlet, új szárnyak az örökélethez... első futam, fejhosszal első... s a költő leteszi a kagylót, mosolyog, persze, fejhosszal a lovacska befutott, de a „bolond poétáért” még, adok neki, ceruzát fog és új dalok sorait kagaja a lelke.

képviselőjének, a Nemzeti Egység Párt országos elnökének megértő és minden alkalmossal eredményes közbenjárásért, a városi inségmunkák folytatására újabban ismét 15000 pengő államsegélyt eszközölt ki.

Megbízás folytán Zelenka Ottó és Báthly László tagjai lettek a képviselő-testületnek.

Bejelentette a polgármester, hogy a fegyelmi bizottság Kovács Aladár gazdasági intézőt állásvesztésre ítélte.

A képviselőtestület a temetkezés rendjének és a sírhelyek árának megállapítása ügyében a végső döntést elhalasztotta. Az elemi iskolai berendezési tárgyak pótlását megszavazta. A hatósági hidmérleg használati díját újból szabályozta.

Az OFB telepi és Somlyó utcai szegényebb ingatlantulajdonosok kérelmére a terhekre előírt vízdíjak törlését elrendelte.

A Menház-utcai lakosok vízellátásának biztosítása ügyében bizottságot küldött ki.

Nem tárgyalatott Salgótarján m. városi tisztviselőinek és egyéb alkalmazottjainak normalistátusa.

Az ovoida felügyelőbizottságba új tagokként Barthó Dániel acélgyári elemi iskolai igazgató és Dr. Tóth Máttyás városi aljegyző kerültek be.

Megalakította a képviselőtestület a gazdasági bizottságot is.

Az Országos Társadalombiztosító Intézet salgótarjáni kerületi pénztára székházépitése céljára területnek díjmentes adományozása ügyében a döntést elhalasztotta.

A közpénzek gyümölcsöző elhelyezése tekintetében úgy határozott a képviselőtestület, hogy azokat a helybeli

pénzintézeteknél az alaptólke arányában gyümölcsösztetik.

Révay Sándornak a mozgóképszínház jövőbeni hasznosításáról szóló ajánlatát elutasította és úgy döntött nagy vita után, amelyben különösen Zagyvai Béla, ifj. Timaróczy Sándor és dr. Paszternák Sándor, Perczé István, Herczog Ede, Rauchwerger Mór, majd ismétlen dr. Förster Kálmán vett részt, hogy a mozi jog hasznosítását országos pályázat után kívánja megoldani, a felszólalók mindnyájan elismerték azt, hogy Révay Sándor eddigi működésével a legteltesebb mértékben meg vannak elégedve, mégis a tiszta közérdek megoldása csak a nyilvános pályázat után biztosítható. Az új mozi helyéül a legszükségesebb esetben a képviselőtestület a mostani piaci bódék helyét jelölte meg.

Lekerült a napirendről dr. Vilmon Gyula, Szentpétery János, Oláh Margit és Anna építési teleknek részükre leendő eladása iránt benyújtott kérelme.

Pártényi Béláné árviz okozta kárának megtérítése iránt előterjesztett kérelme ügyében sem határozott.

Telek József részletfizesési kérelmét teljesítette.

Jóváhagyta a Pécskő és Farkaskő-bányával kötött szerződést, valamint a belsővászárter kövezése ügyében előterjesztett állandó választmányi határozatát. Elrendelte a nagyvásártéri víztermelő árok behető csatornájának átépítését.

Nyugdíj alapvagyonává nyilvánította a Speyer kötvény cimletekből eredő jövedelmet és vagyont szaporulatot.

Végül néhány honosítási és illetőségi ügy letárgyalása után véget ért ez a széles és hosszurányult vitát provokáló tárgysorozati pontokból álló képviselőtestületi közgyűlés.

Hírek és különfelek

Dr. Koudela Géza pápai kamarás, a kiváló szónok és zenetehetség március 3-án a Róm. Kath. Olvasókör dalárdájának hangversenyére városunkba érkezik és beszédet tart. Mint értesülünk Réthy Eszter és dr. Imre Vince operanékesek is fellépnek ezen az estén. A Szent Erzsébet Nőegylet is résztvesz a rendezésben és egy bájos számmal a műsorban.

Ésküvő. Megele László nyug. uradalmi főintéző és felesége kubinyi Kubányi Anna leányát, Zsófiát folyó hó 16-án este 6 órakor vezeti oltárhoz a helybeli róm. kath. főtemplomban Demjanovich Endre, a Gróf Zichy Aladár uradalom intézője Vajtán.

Adomány a népkönyháának. Légrady Ferenc karancsberényi földbirtokos újból egy hatalmas szarvast küldött a nőegyletnek és város által fenntartott menházi népkönyha részére. A nemes jótékonkodás a halás köszönetet és példaként magában hordozza.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férjem és édesapánk elhunytá alkalmából érzett mélységes fájdalommban részvétnyilvánításukkal felkeresni szivesek voltak, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Özv. Bezzeg Zoltánné és családja.

Egy érdekes ember halála. Évtizedeken át bujta a szénmedence tárnának járatait s a bányarémnek lidércnyomása a kincskeresés maniakusává tette. Mayer Jánosnak hivatják, de nevével senki sem törődött, mert a meggyőnyedt, ősz öregemberben mindenki csak a kőbörgő s a földmélyébe rejtejt kincsek után kutató mehibbantat látta. Bejárta az erdők, völgyek mélyét, ott bujkált a váromrok tövében vajt veremekben, tele szedte tarisznyáját kődarabokkal, a romok között lelt cserep, csont és vashulladékokkal s mindig hitte, hogy óriási mennyiségű elrejtett kincset fog feltárni. A jószívek megszánták őt és tisztelték bitét. Voltak akik apró adományokkal segítgették boldog reménykedéseit, de végre is a fáradt test teljesen összeroppant és nem volt sem otthona, sem nyughelye a kincslovag öregnek. Mikor már senki sem segített rajta s a végpusztulás réme győtt őt: boldog otthonként nyitotta meg számára a város a menház kapuit. Itt töltötte élete utolsó idejét s tervezte kincskeresés utyait. Hosszu várakozás után megnyiták előtte is az örökérvényesség kapui s végre meg-

találta az örökké keresett titkos kincset: a halált. Dr. Csengődy Lajos lelkes meghatóan bucsuztatta a földiektől s kiemelte a város jószágos gondoskodását, irgalmasságát, felemlítve az elhunytak érdekes egyéniségét, akinek senki hozzátartozója nem volt. A koporsót két városi tisztviselő, egynehány szegény asszony s a város által kirendelt halottvivők, továbbá a menházi főzónó Kiárik Rezsőné állta körül, akinek a menházi ápolatt iránti szeretetteljes bánásmódja közismert.

Halálozás. Bezzeg Zoltán bányatársulati erdővéd 5-én a társulati kórházban 46 éves korában meghalt. Temetése 7-én d. u. 3 órakor volt a bányaravatalozóból nagy részvétel mellett. Megjelent a Temetésen Bérczy Sándor bányaugyi tanácsos vezetésével sok tisztviselő és altiszt, az erdészet részéről Dufek Pál főmérnök és erdőáltisztek. A bányazenekar hangjai mellett kísérték ki a halottat, akinek sok tisztelője volt a városban. A megboldogult szerette az erdőt, amelynek élteit levegője csaknem az utolsó pillanatig hivatásának hűséges és pontos ellátására tették képessé.

Vívóbál. A Salgótarjáni Vivó Egyület szokásos farsangi táncestélyét értesülésünk szerint a farsang végén, március 2-án tartja a bányakaszinó összes termében. A zenét a „Pannonia” primása: Radics Jenő cigányzenekara és a zagyvapálfalvai „jazz band” szolgáltatja. Az előkészületek serényen folynak s tekintve, hogy a táncestély után rövidesen beköszönt a bőjti időszak, a mulatság igen sikeresnek ígérkezik.

A reálgimnázium tornaverse-nye. Nagyszámú versenyzőgárda mutatva be tudását a vasárnapi bajnoki küzdelmekben. Legjobban a hetedik osztály növendékei szerepeltek. Egyéni versenyen I. Jesse Gyula, II. Friedrich Sándor, III. Moyzes Béla. A csapatbajnokságot a VII. osztály Jesse, Friedrich, Endrey, Fülöp csapata nyerte, az alsósokét a IV. osztály. A győztesek a gimnázium vándordíját, valamint értékes érmeiket nyertek.

Liptói módon készült friss tavaszi csemege juhturó, hegyaljai valódi juhturó, morzsás juhturó (léztúra) és erős ízű keserű turót legjobb minőségben szállít.

Felvidéki Tejtermékipar Sátoralfajhely Postafiók 23. Bevezetett helyi úgynököket felvesszünk.

Látványos, táncos, cigányzenés magyar életkép játszódik le a Róm. Kath. Olvasókör színpadán jövő vasárnap, 17-én 8 órai kezdettel. Olcsó helyárak! Tánc.

Glawas uton

meg nem fázik
Az Okmalap át nem ázik

A „Salgótarjáni Ipartestület” 1935 inárcius 2-án, szombaton este tartandó szokásos, farsangi műsoros estélyére az előkészületek nagyban folynak. A műsoros est keretében fellép a rádióból is közismert és közkedvel énekes, aki cigányzene kísérettel magyar nótákat fog énekelni. Az estély kitünő hangulatát és sikerét biztosítja a bányazenekar közreműködése, amely magas hangversenyt fog tartani, ezenkívül egy felvonásos tréfás szindarab fog színpadra kerülni, amelyet az ipartestület kitünő műkedvelő gárdája fog előadni. Az estélyre szóló meghívók szétküldése már a közelbi napokban meg fog történni, amely bővebb te. ilágozással fog szolgálni.

Uri, Női fodrászsegéd febr. 15-re állást keres jobb üzletbe. Cím: Takács János Salgótarján Vag-u 12 Kriffel fodrászüzlet.

Fehérmű varrást,

férfi, valamint női kelengye készítést vállalkoz. Érdeklődni lehet: **Steiner kézimunkaüzletben** Salgótarján, Fő-utca.

A Frontharcos est referációját technikai okok miatt jövő számunkban hozzuk. Szerk.

Farsangi jókedvvel, szellemes jelmezekkel, párolgó teával gyűjtögeti a Mansz. melegszívű gárdája a filléreket a szegények ruháira, élelmezésére. E hét keddjén este 8 órára oly hatalmas és intelligens közönség lepte el a Kat. Kör nagytermét, hogy a látogatottságra felkészült rendezőséget is meglepte s csaknem

London s a magyar sors.

Alig egy hónappal léptük meg csak túl az 1935. esztendő kezdetét, máris megállapíthatjuk, hogy a nemzeti politikánk tavalyi mozgalmasságát még jóval felülmúló hónapok várának előre várható eseményekkel és hirtelen jött meglepetésekkel tarkítva. Olyan eleven élet tüktet a diplomáciai megbeszélésekben, olyan serény munka folyik a nemzetközi tárgyalóasztalok mellett, amilyente példa még nem volt, s mind-mind azt hangoztatja, hogy a béke megszilárdításán fáradozik, a biztosságot akarja olyan szilárdra kiépíteni, hogy évekre, sőt évtizedekre nyugodt lehessen az emberiség a háború rémétől. És mégis ott tartunk ennyi hangos buzgólkodás ellenére is, hogy nem tudjuk, mit hoz a holnap. Mert a béke biztossága annyi nemzetközi egyezmény után is, még mindig csak óhaj, milliók vágya és reménysege, amit nem tudott még valóságá tenni az esztendőnk munkájának eddigi eredményét jelző egyezmény-sorozat. Nem tudja valóságá tenni, mert csak hatalmi csoportosulásokat hozott, Európa hol egyik, hol másik részében állított egymás mellé három-négy országot, volt közöttük olyan is, amely egy-két esztendő múlva már a másik szövetkezéshez társult, de olyan alap nem tudott létrejönni, amely magában foglalhatta volna legalább is Európának minden jelentős államát. A béke biztossága s az ennek létrejöttéhez szükséges kölcsönös engedmények nyújtása eddig csak szólam maradt, a belső tartalom még igen csekély.

Ez a helyzet a külpolitikai tárgyalások legújabb állomása, London után is. Nem jelenti ez a megállapítás az angol és francia államférfiak munkájának lebecsülését, csupán arra kíván rámutatni, hogy mennyire az elméletek területén mozog a tevékenységük és a gyakorlati élet nehézségeinek leküzdésére erejük

zavarba hozta, de a bájos háziasszonyok, élükön a mindenkihez kedves és közvetlen elnökkel, dr. Förster Kálmánéval a nagyobb porciókat megosztva, mindenkinek egy köszönő mosollyal adóztak azért a türelemért és megértésért, mellyel a túlzafaltságot, esetleg a tea elmaradását fogadták a látogatók. A családiasság és kevés kiadás a főjellemzője ezen jótékonycélu tea-estéknek s ez biztosítja a jövőben is ezeknek lényes sikerét, mely megnyugtítja azt, aki ad, de azt is, aki ezúton mint szegény kap!

A titokzatos „X” sugarak felfedezése óta már hosszú idő telt el. Ma már minden gyermek ismeri a röntgent, mely az orvosi tudomány egyik leghasznosabb támasza. Ennél azonban sokkal érdekesebbek a rádiósugarak, melyek sok száz, sőt ezer km-es körzetben felfoghatók és ezek az elektromos rezgések egy kis szekrény — a rádió vevőkészülék — segítségével változatos műsorszámokká alakulva napról-napra szórakoztat, tudást visznek haligatókba. Ehhez persze jó rádió szükséges. Minden Orion rádiókereskedő készségrrel mutatja be Önnek az Orion rádiókészülékek sorozatát, mely mindenki igényének megfelelő választékot nyújt.

APOLLÓ MOZGÓ

1935. évi február 9—10—11 és 12-én, (szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden)

LILA AKÁC

A szerelem és ifjuság filmje.

1935. évi február 13—14-én (szerdán és csütörtökön.)

16 ÉVEN FELÜLEK!

KELETI ÉJSZAKÁK

Tört. a leánykeresk. világából

Majd én megmutatom

még kevésnek bizonyult. Kétségtelen ugyan, hogy különösen a francia diplomácia eleven tevékenységet fejt ki, hiszen alig halt még el a római tárgyalás visszhangja, máris a londoni tanácskozás beszélt magáról, mégis ez az elevenesség nem jelenti egyúttal azt, hogy most már nagyobb lépés történt a világképe felé. Nem jelenti, mert ez is csak részleges megállapodás, amelyhez ki tudja, csatlakozik-e a legközelebbről érdekelt Németország.

Londonban ugyanis jórészt Németországról határoztak, de a németeket nem teljesen megnyugtató formában. Mint már többbizben, most is kijelentették, hogy hajlandók hozzájárulni a német egyenjogúsághoz, de ezt feltételekhez szabták. Mégpedig továbbra is fenn kell tartani a fegyvertelen Rajna-zónát, általános leszerelési egyezményt kell létrehozni és Németországnak vissza kell térnie a Népszövetségbe. A németek ezzel szemben előbb azt várják, hogy a nemzetek sorában való egyenlőségük elismerésére és főleg gyakorlati kereszkülvitelére legalább is az eddigieknél határozottabb biztosítékot kapjanak. A határozatlan ígéretekből már eleget kaptak. S bár Berlin hangulata nem enged még visszautasításra következtetni, a csatlakozást mindenesetre függőben tartja annak kiderültéig, hogy az eddig nyilvánosságra kerültekben tulmenőden hajlandó-e tekintetbe venni jogos igényeit.

A német kérdés azonban bennünket inkább csak közvetve érdekel. Sokkal fontosabb számunkra az, hogy a római és londoni megbeszélések milyen hatást fognak gyakorolni Középeurópa s itt is elsősorban Magyarország jövőjének alakulására. Mert az említett tanácskozások után lehet, hogy igen rövidesen sor kerül arra is, hogy a Dunavölgy államai

szintén leüljenek a tárgyalóasztal mellé s amennyire lehetséges rendbehozzák azt, amit Trianon rombolt. S mint azt Gömbös Gyula miniszterelnök is kijelentette — lehet, hogy ezeken a tárgyalásokon talán évtizedekre dől el Magyarország sorsa. Sorsunk kedvezőteltétele pedig saját megleszített munkánkat is igénybe veszi és szemünk előtt kell tartani, hogy különösen három főkérdés van, amelyből engednünk nem szabad, ha ki akarunk emelkedni mai nehéz helyzetünkben. Nem szabad feladnunk a revízió igényeinket, mindig figyelemmel kell kísérnünk az ideiglenes határokon túl maradt testvéreink helyzetét és ragaszkodnunk kell a mi egyenjogúságunk megadásához is.

S hogy pedig e három főkérdésből élő valóság váljon, ne legyen széthúzás közöttünk, mert a pártoskodás már nem egy nemzet sírját ásta meg. Egy cél és egy akarat hevitsen minden magyart, mert enélkül nem lehet siker, nem jöhetnek el a boldogabb idők.

A Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasbeszélő Rézvártársulat igazgatósága, ügyelőségi bizottsága, tisztikára és munkális mélyszélesen megrendülve jelentik, hogy a vállalat igazgatója és igazgatósági tagja,

Dr. Hirsch Károly **igazgató**

folyó hó 4-én elhunyt.

Az elköltözött 33 évén át szentelte munkájának a vállalat felvirágztatásának s azzal magát mindig egynek tekintve, minden gondolatával és cselekedetével, fáradhatatlan buzgósággal szolgálta érdekeit.

Nagyonalul, gondos tevékenységével úgy vállaltunknak, mint a magyar iparunk elvülhetetlen szolgálatokat tett.

A megboldogult földi maradványait f. évi február hó 6-án, szerdán déli 12 órakor helyeztük a rákoskeresztúri izr. temetőben örök nyugalomra.

Budapest, 1935 február 4-én.

Emlékkövetelem nem múló kegyelettel és tiszteléssel fogjuk megőrizni!

Postagalamb hírek. Londonból jelentik: A napokban érdekes menet vonult a londoni Chelson külvárosban levő Themse partjai felé. A menet élén diszbe öltözött öreg frontarcos katonák lépkedtek, a közepben mély gyászba öltözött nő haladt, aki kezében parányi koporsót vitt. Az út két oldalán ugyancsak öreg katonák álltak sorfalat. A Themse partjához érve, egy öreg vitéz átvette a kis koporsót, elhelyezte a már előre megásott gödörbe, hantot dobtak rá, azután egy kis emlékkövet helyeztek a sírra ezzel a felirattal: „Colonel Fearlessnek, a mi hőnöknek.” Colonel Fearless, a „rettenthetetlen hős” egy postagalamb volt, a mely ezt a diszes temelést megérdemelte. Hősiesen viselkedett a világháború idején. A postagalambot az egyik angol tüzező üteghöz osztották be hívívó szolgálata. Lassanként az egész üteg kedvence, valóságos üdvöskéje lett. Különösen akkor szerették meg, mikor egy heves ütközet alkalmával a kis állat a gránátüz, gépfegyver pusztítása, golyózápor, füstfellegek között is megérkezett az üteghöz és kézbesítette a visszavonulást elrendelő parancsot. Ennek volt köszönhető, hogy a németek az üteget be nem kerítették. A borzalmas tűzharcban a galamb szintén megsebesült, de csakhamar felgyógyult és újra „szolgálatba állott.” A legközelebbi ütközetben egy gránátzilánk következtében egyik szemét elvesztette. Ezután, mint harcoképtelen, az éppen ugyanakkor nyugalomba vonuló ütepparancsnokkal együtt visszarendelték Londonba. A parancsnok a háborút viselt galambot magával vitte falusi birtokára, Essexbe. Mikor a parancsnok meghalt, „Colonel Fearless” beutalták a chalseai nyugdíjasok otthonába és ott élt egészen mostanáig. Nyakában állandóan ott lógott a parányi kitüntetés, a melyet a nagy ütközet után kapott. Ezzel együtt temették el. Gránát- és pergőtűzben, gázmérgezett levegőben, mindenütt, hol megkondukt a háborús veszharang, dicső hőseink megmenekültek ott állott, a vérzivarban is osztályosként a hívívó postagalamb.

A Salgótarjáni Sport Egyesület 1935 február hó 23-án tartja évi rendezés közgyűlését. Amennyiben a közgyűlés nem lenne határozatképes, úgy az a tagok számára való tekintet nélkül, március hó 2-án lesz megtartva.

KÖZGAZDASÁG

A Nemzeti Bank jelentése saját üzletéről és gazdasági helyzetéről.

A Magyar Nemzeti Bank most közreadott jelentése beszámol a tavalyi üzletévérdményeiről és eseményeiről. A nemzetközi helyzetet ismertetve, a jelentés megállapítja, hogy a javulás több irányban folytatódott ugyan, azonban a világgazdaság helyzetében komoly változás nem következett be. Rendkívül meglehetősen a javulás terjedését az, hogy a különböző országok pénzügyi és gazdasági politikája nem haladt egységes vonalon. Ehhez járultak a nemzetközi forgalomnak a valutáris viszonyokból származó akadályai, valamint az elzárkozó törekvések egyre nagyobb térhódítása.

Részen a kedvezőtlen terméseredményeknek, másrészt a világgazdasági helyzet alakulásának tulajdonítja a jelentés, hogy a múltév második felében nálunk is megtorpant a felfelé haladó irányzat. A nyár végén az ipari termelés és fogyasztás sok ágában, ugyancsak az árukivitelben visszaesés következett be. Lényegesen csökkent a külkereskedelmi aktivum. Nagy eltolódások következtek be árukivitelünk összetételében is: a nem mezőgazdasági eredetű áruk kivitele az elmúlt évben már 28,8 százalékát tette egész kivitelünknek, holott az előző években a mezőgazdasági kivitel aránya jóval nagyobb volt.

A magyar mezőgazdaság helyzetében számottevő könnyebbései okozott egyes mezőgazdasági termékek, különösen a gabonafélék árának emelkedése, amit többnyire nem világgiazi okok idéztek elő. A nagyarányú áremelkedés az agrárról szűkülését eredményezte ugyan, a Nemzeti Bank jelentése azonban azt hangsúlyozta, hogy az áremelkedésnek voltak kedvezőtlen kihatásai is. Ezek közé tartozik, hogy a szóbanforgó cikkek kiviteli képessége jelentősen csökkent, amit sok esetben Magyarországnak kompenzációs kedvezmények emelésével kellett ellensúlyozni. Ez a körülmény viszont a behozott cikkek árára hatott ki. Megemlíti még a jelentés, hogy a tengeri és a takarmányfélék áremelkedése az állattenyésztés jövedelmezőségét csökkentette, ami egyik oka volt az állatkivitel visszaesésének.

A gazdaadósságok rendezésével kapcsolatban azt az új adatot közli a jelentés, hogy a védetté nyilvánított 78.000 birtok területe mintegy 12 százaléka az összes magyar földbirtokok területének és hogy a védett birtokokra a magyar földbirtok egész adósságterhének 41 százaléka esik.

Ezután a jelentés beszámol a bank devizagazdálkodásáról. Leszögezi azt az alapvető szempontot, amely a jegybankot vezette: ez pedig az volt, hogy biztosítsa az indokolt devizaszükséglet kielégítését a pengő vásárlóerejének veszélyeztetése nélkül. A tavaly megkötött Kliring megállapodások, amelyeket a szomszédos országok kezdeményeztek, számottevően csökkentették a Nemzeti Bank nemesdeviza bevételét és jelentősen növelték a devizagazdálkodás gondjait.

A bankjegyforgalom fedezeti aránya számottevően emelkedett annak következtében, hogy az év első hét hónapjában az azonnal lejárt tartozások 103 millióról 45 millióra csökkentek. A legmagasabb fedezeti arányszám július 23-án 31,3 százalék volt, míg a legalsó decembris 31-én 24,9 százalék.

A Nemzeti Bank aranykészlete az év végén 79 millió pengő volt, a valuta és devizaállomány 20 millió pengő.

Szaporodtak a fizetésképtelenségek.

A Magyar Tudakozódó Egylet jelentése szerint a múlt év januárjához képest 22,73 százalékkal emelkedtek az év január hónapjában a fizetésképtelenségek. 1934 december havához képest is jelentősen emelkedés mutatkozik. Január havában ugyanis 81 csődönkívüli kénszeregyezés és négy csőd fordult elő. A fizetésképtelenségek számának emelkedését az jelenti, hogy egyes kereskedőcégek, amelyeknek üzletmenete a decemberi a tavaszias időjárás miatt megérezte az idénycikkek forgalmának elhalasztódását, súlyos helyzetbe került. Különösen áll ez a textilkereskedőkre és azok kö-

zül is a konfekciós cégekre. Később azonban az időjárás s ezzel az üzletmenet ismét normalissá lett és a gyáripárosok és nagykereskedők kihatolásainak előzenyebbek voltak, mert biztak az üzletmenetben. Így tehát nem következett be a fizetésképtelenség hullám, amelyet egyesek januárúra vártak és minden valószínűség szerint el fog maradni most már a következő hónapokban is, amelyekben ujabban inkább a fizetésképtelenségek lassu apadását várják a hitelezői érdekltségek.

A salgótarjáni „Tarján” Bajtársi Törzs disztáborra ma este fél 9 órakor kezdődik a Katolikus Kör disztáborában. Pénztárnyitás este 8 órakor. A reggel 6 óráig tartó tánchoz a zenét a bányatársulati zenekar és Hangonyi Rudi cigányzenekara szolgáltatja. Serpentin, confetti csata. Gazdag buli! Városunk és környékének keresztény társadalmi élénk érdeklődéssel tekint az est elé.

Az Etesi Önkéntes Tüzoltó Egyesület, melyet 1926. május 8-án Sirkó Lajos községi irodatiszt szervezett meg és azóta az egyesület parancsnoka, 1935. február 2-án Csöke Rezső alparancsnok, jegyzőgyakornok rendezésében táncmulatsággal egybekötve előadta a „Nánai bíró lánya” c. népsziművet a községi Olvasókör termében. A nagy sikert elért magyar táncszámokat Lamátsch Mancica tanította be. A tapsoló közönség a két főrendező nagy ovációban részesítette és az előadás megismellését kérte.

Meghívó. A MOVE Salgótarjáni Lovászegylet és Tornászszakosztálya 1935 február 16-án, szombaton este 9 órai kezdettel a Nemzeti Szálló összes termében „Családi estet” rendez, melyre az érdekeltek szeretettel meghívja a Rendezőség. Belépődíj nincs, táncrend megváltása mindenkire kötelező, személyenként 1 pengőért. Tánc reggelig. A vacsoráznai óhajátok ebbeli igényüket legkésőbb február 16-án délig jelentsék be Keszler Mátyás vendéglősnek. Az előre megrendelt vacsora ára 1 pengő, a helyszínen rendelt ételek étlap szerint fizetendők. — Vacsora éjféltkor.

Megjelent az OTBA tájékoztató. Kévs könyvet előzőtt meg olyan nagy érdeklődés, mint a most életbelépett Országos Tisztviselői Betegsegélyzési Alap tájékoztatóját. A könyv ismerteti az OTBA tagok összes jogait és kötelezettségeit, — kimerítő, részletes felvilágosítást nyújt az OTBA betegsegélyző biztosítási ügyekben. Teljes terjedelmében közli a m. kir. minisztérium 1934. évi 7.700 M. E. számú rendeletét, amely tartalmazza az OTBA tagokra vonatkozó összes szabályokat. Az OTBA tájékoztatót egy OTBA tag sem nélkülözheti, azt minden OTBA tagnak ismernie, tudnia kell, mert különben nem tud eligazkodni a betegségi biztosítás igen szörvényes jogterületén. Az OTBA orvosok kinevezésével e hó elején az egész országban megkezdődött a központi és körzeti orvosok óriási jelentőségű egészségvédelmi munkája. A könyv ára 1 pengő, amely összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a kiadó Szongoth Gyula, Budapest, IV., Királyi Pálutca 4.

503/1934. vht. szám.

Árverési hirdetemény.

Dr. Gádor Ferenc ügyvéd által képviselt S. ilárd Béla és csatlakozott isai javára hátr. 85/18 P tőke és több követelés és járuléki arányát a starjáni kir. bíróság 1930. évi 9380. sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1933. évi december hó 23-án lefoglalt 1674 P becsértékű ingóságokra a starjáni kir. bíróság 6806/1933. sz. végzésével az árverés elrendelvtén, annak az 1908. évi XLII. t. c. 20 §-a alapján az alább megnevezett s a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltatok javára is az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályu igénykereszt folyamatban nincs, végrehajtást szenved. lakásán üzletében Zagyvapálfalván leendő megtartására határidőtől 1935. évi február hó 20. napjának délután fél 3 órája tűzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt kétáru mérleg, tányérmérleg, söraparátus, ló, könnyű kocsi s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek készpénzítés ellenében, esetleg becsáron alul is — de a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabban nem — el fogom adni. Azon ingóságokra, amelyeknek a kikiáltási ára egyezer pengőnél felül van, az 5610/931. M. E. számú rendelet értelmében csak azok árverezhetnek, akik a kikiáltási ár egytizedrészét bányapénzül leteszik.

Salgótarján, 1935. évi január hó 23-án.
Török Gyula
kir. bírósági végrehajto.

Modern tudnivalók kincsesbányája az ILLIK TUDNI. Száz és száz új fogalomról beszélnek az újságok; a tudományok és általában mai életünk zerevél veti felszínre az új dolgokat, melyeket csak felületesen ismer a nagy olvasóközönség. A fizika, kémia, technika, sport, gyógyászat, zene, diplomácia, igazságszolgáltatás stb. mai folytonos rohanó fejlődésében napról-napra beleütközünk valami újba, eddig megmagyarázhatatlanba. Ez a könyv egész könnyű előadásban, mintha csak kedves mindennapi újságunkat olvasnók, mintegy a nagy, komoly, változatos, kiszámíthatatlan, ezerágu élet tanáraként megmagyaráz mind... 1934. évszáma azt jelenti, hogy minden ízében mai ez a kislexikon. De nemcsak mai, hanem egyuttal az élet minden ágára kiterjedő is. A sinzeppelin és a sztratoszféra, vagy a film és távolbalátás éppugy benne van, mint az inzulín vagy májkúra. A jazz, vagy a legújabb régészeti, vagy geológiai kutatások eredményeit éppugy tartalmazza, mint a legújabb állami berendezkedések ismertetését. Külön sportlexikon is található benne. A külföldi irodalom hasonló irányu termékeivel sikerrel veszi fel a versenyt az „ILLIK TUDNI”, mert mindaz benne van, amit tényleg illik tudni a ma emberének, akár öreg, akár fiatal, akár fiu, akár leány. Mondhatjuk, hogy ez a kis modern lexikon izgalmas változóságban vetíti az olvasó elé az utóbbi évek gondokkal szántott, fáradsággal ágyazott, izzadsággal arató életének képét, megerősíti az olvasót az erővel egyenértékű tudással, fellegyerzi az élet küzdelmeire. Rendkívüli értéke ennek a kötetnek, hogy minden sora gyakorlati abban az értelemben, hogy semmi felesleges, elméleti értékű nincsen benne. Az 1935. embere számára készült, annak hűségű barátja és kísérője kíván lenni. Az „ILLIK TUDNI” 32 táblán közölt illusztrációs anyaga, a mü szedése, nyomása, kiállítása elsőrendű: méltó arra, hogy minden olvasó könyvtárába tegye, olyan polcra helyezze, ahol minden pillanatban hozzáférhet, mert bizonyos, hogy minden órában szükségét érzi majd annak, hogy lapozgasson benne. Ára egészvászonkötésben 6/40 P., egészbörkötésben 12 P. Rózsavölgyi kiadás. Budapest, IV., Szer-vita-tér 5.

Légi támadás. A gyengébb szívek másfél évtizede fogvacogva beszélnek a legközelebbi európai háború borzalmairól, különösen pedig a gáztámadásról. A képzelőtehetségnek tág tér jut ebben a kérdésben. Hajmeresztő kép tárulhat elénk, ha elgondoljuk, hogy szinte pillanatok alatt elárasztható a legnagyobb város is gyilkos gázzal, ami ellen talán egyáltalán nincs alapos védekezés, mert nem marad élő lény a nyomában. Dehát nem eszik olyan forró a levest, mint ahogyan leveszik a tűzről. Így vagyunk a hadigázzal is, ami rettenetes kétélű fegyver. Ugyanolyan borzalmas pusztítást okozhat a megtámadott fél is, mint a támadó, ami azután óvatosságra int, mert egyiknek sem lehet az a célja, hogy megölje a békés és ártatlan gyermekeket, asszonyokat és öregeket. A szakértők ma már nem is annyira a mérges gázban, mint magában a repülőgépekben látják a legveszedelmebb fegyvert. Eddig ugyanis a seregek felvonulása meglassította az ellenségeskedés megkezdését, volt idő meg-gondolni a döntő lépést, míg most a repülő szörnyetek percek alatt okádják gyilkos tartalmukat. Az emberi ész, találékonság és bátorság olyan alkotásokat teremt, amelyek ma féltve őrzött hadititkok, de meglepetésként fognak hatni adott pillanatban. Minden ország tartogat ilyeneket, csak mi eltiport, legyőztük állunk üres kézzel... A leszerelési tárgyalások vejele is a repülőgépek körül forog és csak másodsorban a tengeri hajók száma körül. Itt azután igen nehéz osztályozni, mert a kereskedelmi forgalomban szolgáló utas-gép minden nagyobb nehézség nélkül használható háborús fegyverként is. Annyi bizonyos, hogy a legközelebbi háború sorsát nem a szárazföldi seregek döntenek el, mint a múltban, hanem a repülőgépek a levegőben, ahonnan gyorsan, pontosan és főképpen eredményesen lehet harcolni.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban